

YENİDEN REFAH

EKONOMİK İŞLER BAŞKANLIĞI

EKONOMİK BÜLTEN

24 MAYIS 2021

 / @RefahEkonomi

 / @RefahEkonomi

 / @RefahEkonomi

Naci Ağbal Neden Görevden Alındı?

7 Kasım 2020 tarihinde 31297 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2020/495 numaralı Cumhurbaşkanlığı kararıyla sürpriz bir şekilde Merkez Bankası Başkanlığına atanan Naci Ağbal, 20 Mart 2021 tarihinde bu sefer daha sürpriz bir şekilde 31429 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2021/152 numaralı Cumhurbaşkanlığı kararıyla Merkez Bankası Başkanlığı görevinden alındı. Böylece, büyük beklentilerle göreve getirilen Naci Ağbal 5 aydan kısa bir süre sadece 19 hafta başkanlık görevinde bulunabilmiş oldu.

Naci Ağbal'ın Merkez Bankası Başkanlığına atanmasıyla, Cumhurbaşkanından sonra Ak Parti iktidarının en güçlü ikinci adamı olan Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak gözden çıkarılmış oldu. Bu durumu kabullenemeyen Berat Albayrak bakanlık görevinden istifa etti ve siyasi hayatını sonlandırdı. Göreve atanması iktidarda deprem etkisi oluşturan ve iktidarın en güçlü ikinci siyasi figürünü deviren Naci Ağbal'ın apar topar görevden alınması ister istemez herkesin aklına "**Acaba Naci Ağbal neden görevden alındı?**" sorusunu getirmiştir.

Naci Ağbal gibi tecrübeli ve uzman bir bürokrat böylesine kısa bir sürede yani 5 aydan kısa bir sürede Merkez Bankası Başkanı olarak ne yapmış olabilir ki sürpriz bir şekilde görevden alınmasına sebep olsun. Bu konunun iktidar tarafından görmezden gelinmesi, sıradan bir görev değişikliği gibi lanse edilmeye çalışılması ve Cumhurbaşkanlığının bu konuda resmi bir açıklama yapmaması olayı daha da gizemli ve ilgi çekici hale getirmiştir. Olayın üzerinden iki ay geçmesine rağmen herkes hala bu sorunun cevabını merak etmektedir.

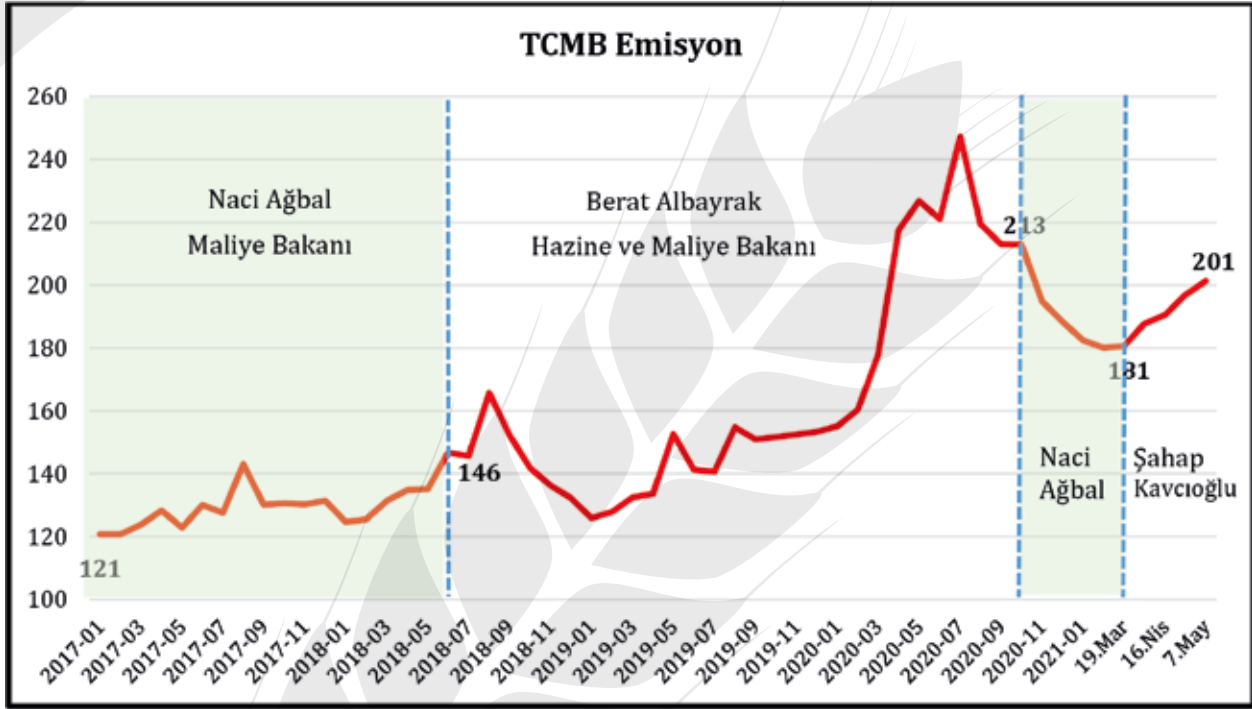
En yaygın kabul gören cevaba (iddiaya) göre, Berat Albayrak ve ekibi tarafından uygulanan düşük faiz oranı ve döviz rezervleri politikalarının hatalı olduğunun ve bu politikaların ekonomik problemleri derinleştirdiğinin anlaşılması üzerine Cumhurbaşkanının onayıyla bütün ekonomi kurmaylarının değiştirilmesine ve Merkez Bankası politika faizinin yükseltilmesi için Naci Ağbal'ın başkanlık görevine getirilmesine karar verildiği ancak Naci Ağbal'ın kantarın topuzunu kaçırdığı **kendi başına faiz oranlarını çok yükselttiği** ifade edilmektedir. Yüksek faiz oranlarının iktidarın ekonomik **büyüme hedeflerini riske sokması** ve aynı zamanda genel bütçe üzerindeki **borçlanma maliyetlerini arttırması** nedeniyle Naci Ağbal'ın görevden alındığı söylenmektedir.

Her ne kadar yaygın olarak kabul görse de bu iddia iki nokta bakımından gerçeklikten uzaktır. Birincisi, Naci Ağbal Cumhurbaşkanlığı idaresi altında bireysel hareket edilemeyeceğini en iyi bilen Cumhurbaşkanıyla uzun yıllar yakın çalışmış bürokratların başında gelmektedir. Buna ilave olarak Naci Ağbal yıllardır birlikte çalışma döneminde Cumhurbaşkanına sadakatini ispatlamış ve böylece en güvenilir bürokrat unvanını kazanmış biridir. Dolayısıyla **Naci Ağbal'ın Cumhurbaşkanından habersiz kendi başına faiz konusunda hareket etmesi olası değildir.** İkinci nokta ise Naci Ağbal, Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü, Maliye Bakanlığı Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı yapmış biri olarak yüksek faiz oranlarının devlet bütçesi üzerindeki etkisini en iyi hesaplayabilecek uzmanların başında gelmektedir. Dolayısıyla **Naci Ağbal'ın bütçe yükünü göz ardı etmesi ve ekonomik büyümeyi riske atacak faiz kararı alması mümkün değildir.**

Bir diğer önemli nokta ise, bu iddia mantık hatası içermektedir. Faizleri yükseltmek için yeni bir Merkez Bankası Başkanına ve ekonomi yönetimine ihtiyaç yoktur. Nitekim Berat Albayrak, Hazine ve Maliye Bakanlığı görevini Naci Ağbal'dan Temmuz 2018 tarihinde teslim aldıktan sonra Eylül 2018 tarihinde Merkez Bankası politika faizi %17,75'ten %24'e tam 6,25 puan arttırılmıştır. Naci Ağbal kısa süren Merkez Bankası Başkanlığı döneminde böylesine yüksek tek seferlik artış yapmamıştır. Yine aynı şekilde ekonomi yönetimi Naci Ağbal göreve atanmadan önce faizleri enflasyonun üzerine çıkaracağı mesajını vermeye başlamış ve ilk adım olarak Eylül 2020'de faizleri 2 puan arttırmıştı. Dolayısıyla faiz artışı için yeni bir ekonomi ekibinin gerekli olduğunun düşünülmesi mantıklı durmamaktadır.

“Naci Ağbal neden görevden alındı?” sorusuna verilen ikinci cevapta ise Naci Ağbal'ın **“128 milyar dolar nerede?”** sorusuna cevap bulmak için Merkez Bankası içerisinde kendi başına bir araştırma başlattığı ifade edilmektedir. Ak Parti iktidarları döneminde **Türkiye ekonomisi menfaatine kullanılmayan israf edilen 1,2 Trilyon \$'ın** her sentine Maliye Bakanlığı genel müdürlüğü, müsteşarlığı ve bakanlığı görevlerinde bizzat şahit olan Naci Ağbal'ın bu devasa rakamın sadece %10'u mertebesindeki bir rakamın peşine kendi başına düştüğü iddiası gerçeklikten uzak ve komik düşmektedir.

Peki o halde kimsenin açıklama yapmadığı **“Naci Ağbal neden görevden alındı?”** sorusuna kahinler mi cevap bulacak? Elbette hayır! Bu basit soruya cevap bulabilmek için Merkez Bankası bilançosuna bakmak yeterli olacaktır. Merkez Bankası emisyonu yani dolaşımdaki basılı kâğıt para miktarı dönemler itibariyle Grafik-1’de gösterilmektedir. Berat Albayrak Hazine ve Maliye Bakanı olarak göreve başladığı tarihte 146 milyar TL olan para miktarını 213 milyar TL’ye yükseltmiştir. Yani Berat Bey piyasaya 67 milyar TL para sürmüştür.

Grafik-1: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Emisyonu (Milyar TL)

Sürpriz bir kararla Merkez Bankası Başkanlığı görevine getirilen Naci Ağbal ise emisyon miktarını hızla azaltmıştır; para miktarını 213 milyar TL’den 181 milyar TL’ye indirmiştir. **Daha açık ifadesiyle, Naci Bey sadece 5 ayda Berat Bey’in piyasaya fazladan sürdüğü paranın neredeyse yarısını (32 milyar TL) piyasadan çekmiştir.** Böylece piyasaya gerçekten “sıkı para politikası” uygulanacağı sinyali verilmesinin çok ötesine geçilmiş ve bizzat uygulanmıştır. Buna bağlı olarak piyasa güveni tesis edilmiş ve zarar görmüş olan Merkez Bankasının itibarı onarılmaya başlanmıştır. Türkiye ekonomisinin risk primi azalmaya başlamış ve dolar kuru 7 TL’nin altına kadar gevşemiştir.

Naci Ağbal’ın uygulamaya çok hızlı bir şekilde başladığı “sıkı para politikasının” bir parçası olarak açık piyasa işlemleriyle dolaşımdaki TL miktarı 120 milyar TL azaltılmıştır. Böylece piyasadaki TL bolluğu ortadan kaldırılmış, piyasa faizleri yükselmeye ve dolar kuru düşmeye başlamıştır. Fakat bu durum Ak Parti iktidarlarının yıllardır uyguladığı ve bu sayede her seçimi kazandığı **“krediye bağımlı hızlı ekonomik büyüme”** modelini çok kısa sürede geçersiz kılacağı için siyasi olarak tercih edilmeyecekti ve edilmedi de. Çünkü bu yanlış ekonomik büyüme modeli nedeniyle reel ekonomi artık büyümek için değil ayakta kalabilmek günü kurtarabilmek için de yeni borca esir hale gelmişti. **Dolayısıyla para bolluğu vazgeçilemeyecek bir politikaydı** ve Naci Ağbal’dan acilen kurtulmak gerekliydi. Bu sebeple görevdeki 5. ayı dolmadan Naci Bey görevden alındı.

Naci Ağbal’ın yerine en az onun kadar hızlı bir başkan bulunmalı ve TL bolluğu yeniden tesis edilmeliydi. Şahap Kavcıoğlu göreve gelir gelmez emisyon miktarını çok hızlı bir şekilde arttırmaya başladı. Grafik-1’de görüldüğü üzere, Şahap Bey çok daha hızlı hareket ederek sadece 5 haftada emisyon miktarını 181 milyar TL’den 201 milyar TL’ye çıkardı.

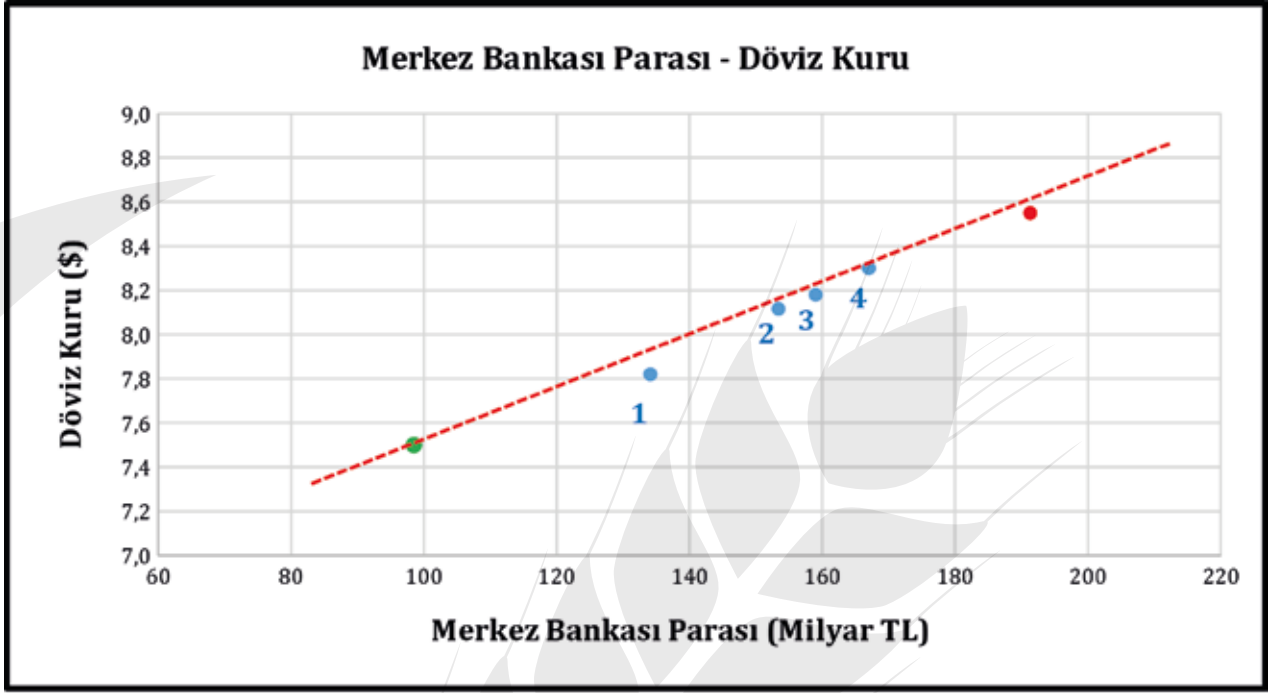
		Emisyon	Merkez Bankası Parası
Berat Albayrak	10 Temmuz 2018	146	97
	6 Kasım 2020	210,7	191,3
Naci Ağbal	20 Kasım 2020	201,4	192,2
	4 Aralık 2020	194	162,7
	8 Ocak 2021	184,6	140,6
	5 Şubat 2021	182,1	114,5
	5 Mart 2021	180,8	95,5
	19 Mart 2021	180,6	131,7
Şahap Kavcıoğlu	2 Nisan 2021	187,7	161,8
	7 Mayıs 2021	201,4	167

Tablo-1: Merkez Bankası Parası ve Emisyon Miktarı (Milyar TL)

Kişiler itibariyle bu değişimler Merkez Bankası bilançosunda yer alan “Merkez Bankası Parası” bölümünde daha açık olarak göze çarpmaktadır. Berat Albayrak döneminde merkez bankası parası 97 milyar TL’den 191 milyar TL’ye neredeyse iki katına yükselmiştir. Naci Ağbal göreve gelir gelmez hızla parasal sıkılaştırma programı başlatarak Mart 2021 başında merkez bankası parasını 95,5 milyar TL ‘ye yani Berat Albayrak öncesi seviyesine indirmiştir. **Ak Parti tarafından tahammül edilmesi mümkün olmayan bu uygulama acilen durdurulmalıydı. Dolayısıyla Naci Bey görevden alındı.** Yerine atanan Şahap Kavcıoğlu sadece 5 haftada merkez bankası parasını 167 milyar TL’ye yükseltmeyi başardı. Yani Naci Bey’in 4 ayda yapabildiği işi Şahap Bey sadece 5 haftada geri çevirmeyi başarmış oldu.

Şahap Kavcıoğlu görevlendirildiği tarihten itibaren faizleri değiştirmedeği yani indirmedeği ve merkez bankası olarak “sıkı para politikasına” devam edeceğiz dediği halde bir türlü piyasa güvenini tesis edemedi. Dolar kuru yükselmeye devam etti. **Piyasalar neden yeni başkana güvenmiyor?** sorusu gündemi meşgul etmeye başladı. Bu sorunun cevabı ise gayet basitti: çünkü bilanço verilerine göre Naci Ağbal’ın aksine Şahap Bey söylediğinin tam tersini yapıyordu. “Sıkı para politikası” diyor ama piyasadaki TL bolluğunu körüklüyordu. Bunun sonucu olarak da dolar kuru yükselmeye devam ediyordu.

Dolar kuru ile merkez bankası parası arasındaki ilişki Grafik-2’de gösterilmektedir. Bu görsel bir “nedensellik ilişkisi” değil de iki değişken arasındaki sıkı korelasyon olarak değerlendirilmelidir. En sağ üst köşedeki kırmızı nokta Berat Albayrak’ın görevi bıraktığındaki para miktarını ve döviz kurunu (8,55) göstermektedir. Berat Bey sonrası Naci Ağbal’ın parasal sıkılaştırması sonucu para miktarı 98,5 milyar TL iken dolar kuru da 7,5 seviyesindeydi. Bu nokta Grafik-2’de en sol alttaki yeşil nokta ile gösterilmektedir. Bu iki nokta arasındaki numaralandırılmış mavi noktalar ise Şahap Kavcıoğlu dönemin zaman içerisindeki para miktarını ve döviz kurunu göstermektedir.

Grafik-2: Merkez Bankası Parası ve Döviz Kuru

Bir numaralı mavi nokta 23 Mart 2021 tarihini göstermektedir. Merkez Bankası parası Şahap Kavcıoğlu tarafından 134 milyar TL'ye yükseltilmiş ve dolar kuru 7,8'e yükselmiştir. İkinci mavi noktada (6 Nisan 2021) para miktarı 153 milyar TL'ye yükseltilmiş ve dolar kuru 8,12'ye tırmanmıştır. Üç numaralı mavi nokta ise 21 Nisan 2021 tarihine aittir. Şahap Bey para miktarını arttırmaya devam ediyor (159 milyar TL) ve dolar kuru 8,18'i aşıyor. Son olarak dördüncü mavi nokta 7 Mayıs 2021 tarihini gösteriyor. Para miktarı artmaya devam ediyor, 167 milyar TL'ye ulaşıyor ve dolar kuru 8,3 seviyesine dayanıyor. **Şahap Kavcıoğlu, Naci Ağbal'dan devraldığı para miktarını zaman içerisinde arttırdıkça dolar kuru da yukarı tırmanmaya devam etmektedir.**

Sonuç olarak, Naci Ağbal çok yoğun parasal sıkılaştırma uyguladığı için görevinden alınmıştır. Ak Parti iktidarlarının sunduğu "sanal refah" para ve borç bolluğuna bağlıdır. Dolayısıyla para bolluğunun engellenmesi rüyanın bitmesine, Ak Parti iktidarının sona ermesine sebep olacağı için Ak Parti iktidarında hiçbir bürokratin yapamayacağı bir iştir. **Bu uğurda kim olursa olsun herkes Ak Parti iktidarı tarafından feda edilecektir.** Fakat para bolluğu dolaylı yoldan millet olarak fakirleşmemize neden olmaktadır ve bu soygun düzeni acilen durdurulmalıdır. Ak Parti bu sevdadan vazgeçmez ise milletimiz Ak Parti'den vazgeçmelidir.

Yeniden Refah gelecek, soygun düzeni bitecek!

Yeniden Refah gelecek, herkes emeğinin karşılığını tam olarak olacak! Ne bir fazla ne bir eksik!

Saygılarımızla

**Yeniden Refah Partisi
Ekonomik İşler Başkanlığı**